

Nr 860

Av herr **Kollberg m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 162, med förslag till förordning med provisoriska bestämmelser om beskattningen av aktiebolags och ekonomisk förenings inkomst i vissa fall.*

Kapitalförsörjningen har utgjort ett av de mest brännande samhällsekonomiska problemen under hela efterkrigstiden. Inte minst har detta varit fallet för företagen. Under trycket av en allmän skärpning av företagsbeskattningen, varigenom företagens möjligheter till självfinansiering försvårats, och av att den förda ekonomiska politiken icke lyckats återställa en fri och funktionsduglig kapitalmarknad har kapitalförsörjningsproblemen inom denna sektor snarast skärpts under senare år. En av den ekonomiska politikens angelägnaste uppgifter måste därför vara att underlätta kapitalförsörjningen till företagssektorn.

Ett missförhållande inom det stora problemkomplex, som produktionslivets kapitalförsörjning utgör och som länge varit föremål för kritik utan att lindras eller läggas till rätta, har gällt förutsättningarna för företagens försörjning av långfristigt kapital via aktiemarknaden. Kapitalanskaffningen på denna väg har ställt sig avsevärt dyrare ur företagsekonomisk synpunkt än en annan extern kapitalanskaffning, via obligationsmarknaden eller annan upplåning.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 162 föreslår finansministern på grundval av en av 1960 års bolagsskattesakkunniga utarbetad promemoria att aktiebolag skall få göra avdrag för utdelning på nyemissioner som verkställts under tiden 1 juli 1961—31 december 1966. Bestämmelserna föreslås som ett provisorium att gälla t.o.m. 1973 års taxering. Avdrag skall få göras med fyra procent av det inbetalade kapitalet.

Vad gäller den föreslagna avdragsrätten i bolagsledet för utdelning på nyemissioner är detta i och för sig ett steg i gynnsam riktning ur synpunkten att underlätta företagens kapitalförsörjning. Det är emellertid uppenbart att, för att på ett bättre sätt än för närvarande komma till rätta med företagens kapitalförsörjningsproblem, åtgärder av en helt annan storleksordning krävs, innefattande såväl en mera konsekvent reformering av skattereglerna ur denna synpunkt som insatser på den ekonomiska politikens område av sparfrämjande innebörd.

Det nyligen påbörjade utredningsarbetet rörande skattesystemet bör som

en huvuduppgift ha — som utförligt redovisades i en fråga vår sida avgiven motion till vårriksdagen — att utarbeta förslag till sådana skattereformer som kan väntas främja sparandet, varav företagssparandet utgör en viktig del. Som ett provisorium i denna riktning och i avvaktan på utredningens resultat bör propositionen i denna del dock nu genomföras.

Finansministern föreslår att avdragsrätten för utdelning å nyemission skall tillämpas fr.o.m. den 1 juli 1961. Av praktiska skäl synes en något tidigare tidpunkt under våren lämpligare. Vi förordar att ikraftträdandet framflyttas till den 1 april 1961. En sådan av praktiska skäl betingad framflyttning av ikraftträdandet kan inte möta kritik ur konjunkturpolitiska synpunkter.

I propositionen föreslås emellertid samtidigt en vittgående ändring i gällande regler för förhindrande av s.k. kedjebeskattnings av aktiebolagens vinst. De hittillsvarande reglerna om att av aktiebolag uppburna utdelningar på aktieinnehav i andra företag är undantagna från beskattning hos det bolag, som uppbär utdelningen, skall i princip upphävas, och skattskyldighet införas för av bolag uppburna utdelningar, varigenom den en gång (år 1928) avskaffade kedjebeskattnings skulle återinföras. Denna ändring av skattereglerna skulle verka i en riktning motsatt den ovan angivna och utifrån etablerade förhållanden verka klart diskriminerande på företagssparandet. Det är sålunda uppenbart att kedjebeskattnings återinförande skulle försvåra interna kapitalrörelser inom bolagssektorn. Det finns ingen rimlig anledning att göra ett sådant ingrepp.

En omläggning av aktiebolagens beskattning av föreslagen art skulle givetvis få återverkningar på företagsorganisationen i vissa fall. För att såvitt möjligt undvika menliga återverkningar på naturliga koncernförhållanden — t.ex. ett försäljningsbolag i förhållande till sitt moderbolag och på förvaltnings- och investmentsbolagens verksamhet — innehåller förslaget regler om att utdelningar på s.k. organisationsaktier skall vara skattefria som hittills och att förvaltnings- och investmentsbolag icke skall skatta för uppburen utdelning som utdelas vidare. För att tillmötesgå investmentsbolagens behov av fonderingar föreslås dessutom det tillägget för deras del att skattefrihet skall gälla för uppburen utdelning upp till 125 procent av under året verkställd egen utdelning. De självklart nödvändiga justeringar av kedjebeskattnings som huvudregel, som de sakkunniga föreslagit, kan emellertid inte undanröja de mera långsiktiga verkningarna i oförmånlig riktning som kedjebeskattnings måste medföra. Det är överraskande att konstatera att de sakkunniga har begränsat sitt utredningsarbete till ett strängt fiskaliskt och skattetekniskt betraktelsesätt. Någon analys av de ekonomiska konsekvenserna, bl.a. i ovan anförda avseenden, har icke gjorts. Detta måste anses som en allvarlig brist. I remissyttrandena påpekas också genomgående detta förhållande.

Trots kritiken på denna centrala punkt från remissinstanserna har under

departementsbehandlingen icke några kompletterande utredningar gjorts i de angivna avseendena.

En principiell omläggning av skattereglerna med ett införande av kedjebesättning betyder ett ingrepp, vars verkningar ter sig svåröverskådliga och som skulle göras utan någon som helst föregående undersökning rörande de ekonomiska verkningarna.

Som ovan erinrats har den svenska bolagsbesättningen alltsedan 1928 haft som princip att s.k. kedjebesättning icke skulle tillämpas. Näringslivet har anpassat sig härefter. Det har som framhållits under remissbehandlingen inte framförts någon bärande motivering varför förefintliga rättsliga och ekonomiska sammanhang skulle brytas upp och övergång ske till ett annat system, vars verkningar är helt outredda. Vi hänvisar till det av kammarrätten avgivna yttrandet, vari påpekas att några nackdelar av nu rådande system inte har belysts och att de teknisk-ekonomiska förutsättningarna för denna genomgripande och till många av sina verkningar ovissa omläggning av beskattningsreglerna för näringslivet icke har redovisats.

Ingreppet har ett tydligt drag av den interventionism, som den svenska skattepolitiken under efterkrigsåren har haft alltför många exempel på och som det icke minst i dagens nya internationella konkurrenssituation vore önskvärt att komma helt ifrån.

Av här anförda skäl yrkar vi avslag på propositionen i denna del.

Under hänvisning till vad som ovan anförts hemställas,

1. att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 162 måtte antaga de där avgivna förslagen till provisoriska bestämmelser i syfte att underlätta nyemission av aktier, med den ändring i fråga om ikraftträdandet som ovan angivits, men avslå propositionen i den del den innefattar införande av s.k. kedjebesättning, samt
2. att vederbörande utskott måtte föreslå erforderliga justeringar i författningstexten.

Stockholm den 18 oktober 1960

Gustaf Kollberg

Manne Ståhl

Sven Wedén